

Økende krav til styret i en mer etisk bevisst offentlighet

*Statssekretær Roger Schjerva, Finansdepartementet
12. oktober 2006*

Hvorfor er politiske myndigheter opptatt av etikk i styrene?

Staten betydelig eier av selskaper

- direkte eierskap i norske selskaper
- Statens pensjonsfond – Norge
- Statens pensjonsfond – Utland

➔ staten har eierinteresser og eieransvar

- Eierstyring og selskapsledelse har dessuten stor betydning for

- vår samlede økonomiske utvikling
- befolkningen og samfunnet generelt

Statens befatning med styrearbeid

- Staten ikke representert i styrer
- ... men i valgkomiteer
- Forventninger som aksjonær
 - prinsipper for eierstyring
 - etiske retningslinjer for Pensjonsfondet

Statens pensjonsfond - Utland

- Etiske retningslinjer diskutert i flere år
- Offentlig utvalg oppnevnt i 2002 ledet av professor Hans Petter Graver
- Utvalget avleverte sin rapport 25. juni 2003
- Etiske retningslinjer innført 19. november 2004
- Etikkrådet etablert samme dag

To etiske forpliktelser for Pensjonsfondet - Utland

- Framtidige generasjoner skal få en rimelig andel av petroleumsformuen
→ Oppnå høy avkastning
- Grunnleggende rettigheter hos berørte parter skal respekteres
→ Fondet skal ikke investeres der det er en uakseptabel risiko for å medvirke til grove etiske normbrudd

Dette etiske grunnlaget fremmes gjennom to virkemidler

- **Eierskapsutøvelse** for å fremme langsiktig avkastning
- **Utelukkelse av selskaper** for å unngå medvirkning til produksjon av særlig uetiske produkter eller medvirkning til særlig uetiske handlinger
- **Norges Bank** er ansvarlig for eierskapsutøvelsen
- **Finansdepartementet** beslutter utelukkelse av selskaper etter råd fra **Etikkrådet** for fondet

Eierskapsutøvelse

Det overordnede målet for eierskapsutøvelsen er å ivareta fondets langsiktige finansielle interesser

Fondets lange tidshorisont og bredde gjør at fondet vil være tjent med at selskaper respekterer grunnleggende etiske normer

Retningslinjene bestemmer at Norges Bank skal:

- Utvikle prinsipper for eierskapsutøvelse basert på
 - OECDs retningslinjer for eierskapsutøvelse og multinasjonale selskaper og
 - FNs Global Compact
- Avgi årlig rapport

OECDs retningslinjer

- Prinsipper og standarder for ansvarlig forretningsførsel mht.:
 - økonomiske
 - sosiale
 - miljømessige forhold
- Respektere menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og ta miljøhensyn.
- Motarbeide korrupsjon
- Forbrukervern
- Åpenhet og innsyn.

FNs Global Compacts 9 prinsipper

- *Human rights*
- 1: Businesses should support and respect the protection of internationally proclaimed human rights within their sphere of influence; and
- 2: Businesses should make sure that they are not complicit in human rights abuses.
- *Labour rights*
- 3: Businesses should uphold the freedom of association and the effective recognition of the right to collective bargaining;
- 4: Businesses should uphold the elimination of all forms of forced and compulsory labour;
- 5: Businesses should uphold the effective abolition of child labour;
- 6: Businesses should eliminate discrimination in respect of employment and occupation.
- *Environment*
- 7: Businesses should support a precautionary approach to environmental challenges;
- 8: Businesses should undertake initiatives to promote greater environmental responsibility; and
- 9: Businesses should encourage the development and diffusion of environmentally friendly technologies

Etikk i styrearbeid består av

Styret skal:

- gi god avkastning til aksjonærene
– det er også en etisk forpliktelse
- Sørge for god selskapsstyring i selskapene
- Ta sosiale og miljømessige hensyn
- Konflikt mellom profitt og etikk?

Integrere samfunnsansvaret i driften

- Selskapenes samfunnsansvar må være en integrert del av selskapsstyringen
- Styret bør utforme etiske retningslinjer for virksomheten
- Langsiktig bærekraft for selskap og lokalsamfunn
- Aksjonærenes forventninger kommuniseres på en klar måte

Etiske hensyn på lang sikt

- Etiske hensyn er vanskelig å måle i kroner og øre
- ... men kostnadene ved ikke å fokusere på denne type temaer, kan være store.
- Grunnspørsmål: Hvilket samfunn ønsker vi, ikke bare nå, men langt fram i tid for at vårt selskap skal lykkes?
- Ser vi på alle selskaper samlet, har praksis for god eierstyring betydning for landets samlede økonomiske effektivitet og velferd

Til slutt ...

- En ytterligere grunn for at styrer skal ta etiske hensyn i sitt styrearbeid, er ...
... at det er riktig i seg selv
- Takk for oppmerksomheten